

Magyar Művelődés. Szerk. Kisparti János I. 1—5. — Ism. Nagy J. Béla. M. Paedag. 115. l.

Mészáros János. A patronage-munka és a katolikus tanítóság. Kath. Tanítónők Lapja 7—8. sz.

Mézes János. A magyar pedagógiai irodalom. Nemzetnev. 1. sz. A népiskolai könyvtárakról. Néptan. Lapja 42—44. sz. (A Manuel général cikkének kivonata.)

Ravasz Árpád. A magyar cserkészmozgalom célja és jelentősége. Bethlen-naptár 1922. 105—117. l.

Schirilla Achill. A tanítók patronázsmunkája. Néptan. Lapja 10—11. sz.

Sík Sándor. Magyar Cserkészvezetők Könyve. — Ism. Ravasz Árpád. M. Művelődés 224—226. l.

Székely Károly. Az Eötvös-alapról. (Tanítónap.) Néptan. Lapja 12—15. sz.

Új magyar könyvek és füzetek. M. Paedag. 24., 85., 137., 138. l.

Uray Gyula. Mult és Jövő. Tanítók Lapja 1. sz. (A „Tanítók Lapja” újrakiadásáról.)

Összeállította: *Hellebrant Árpád.*

MAGYAR PAEDAGOGIAI TÁRSASÁG.

Felolvasó ülés 1924 február 16-án.

Fináczy Ernő elnöklete alatt jelen voltak: Benisch Artúr, Boretzky Elemér, Dezső István, Eltes Mátyás jegyző, Endrei Gerzson, Frank Antal, Gyulai Agost, Haberstroh József, Kemény Ferenc, Kenyeres Elemér, Lengyel Gyula, Máday István, Mester János, Moravcsik E. Emil, Mosdóssy Imre, Nagy J. Béla, Scherer Sándor, Schneller István, Székely Károly és mások.

I. Az *elnök* üdvözlí a megjelenteket és a napirend előtt hálás köszönetet mond Endrei Gerzson r. tagnak, aki Ehrlich Samuné úrnó gyűjtése fejében 50 hollandi forintot juttatott a Társaságnak, amelyet a nevezett úrnó Jáva szigetéről küldött el hozzá.

II. *Dr. Máday István*, a debreceni egyetem ideg- és elmekórtani klinikájának tanársegéde felolvassa *Az osztrák iskola-reform* című előadását, melynek gondolatmenete a következő: Ausztriát a háború, a forradalom s a kedvezőtlen béke következtében előállott súlyos anyagi helyzet kényszeríti minden téren a legnagyobb erőfeszítésre; e törekvésből két feladat hárul az iskolára: egyrészt az ifjúságot jobban elő kell készítenie a gazdasági pályákra, mint eddig, másrészt az elveszett politikai és gazdasági fölény pótlására és visszaszerzésére a műveltségbeli fölényt kell jobban megalapoznia. Előmozdította a reformot: az államforma megváltoztatása, a szociáldemokráta párt ténfoglalása, a keresztény pártnak a szocialistákkal való versengése, a németországi példa, a katonaiskolák épületeinek felszabadulása, az iskolás gyermekek megfogyása, Bécs nagyszabású gyermekjóléti akciója. A közoktatásügyi minisz-

tériumban reformosztályt állítottak fel. Az elemi iskolában külön tantervet készítettek a városi és falusi iskolák számára. A kézimunka tanítását erősen kiterjesztették. A középiskola alsó négy osztálya egységes lesz, a III. osztálytól kezdve francia vagy latin nyelv szabad választásával. A kísérleti iskolákban, melyeknek eredményei felől csak öt év múlva fognak dönteni, különválasztották a tehetségesebb tanulókat a lassabban dolgozóktól; ezenkívül tantárgyak szerint is lehet a bővebb és a szűkebb tananyag között választani. A felső négy osztály mint külön *Oberschule* négy típusú lesz: a latin-görög, a francia-angol, a matematika-természettudomány és a német-kézimunka hangsúlyozásával. A nagyszámú internátusokba a tanítók által kiválasztott tehetséges vagyontalan gyermekeket veszik fel. A testi nevelésre, sportra, kirándulásokra nagy gondot fordítanak.

III. Az *elnök* köszönetet mond az előadónak előadásáért és az ülést berekeszti.

Felolvasó ülés 1924 március 15-én.

Findezy Ernő elnöklete mellett jelen voltak: Almásy Géza, Benedek Ábrahám, Benedek Pál, Berényi Ferenc, Bertók I. Andor, Cicutti Lajos, Drávay Aladár, Dudás István, Eppinger Artúr, Eppinger Artúrné, Erdős Sándor, Eltes Emilia, Eltes Mátyás jegyző, Eltes Mátyásné, Faragó Géza, Fazekas János, Frank Antal, Funkel Géza, Gulyás Mihály, Gyulai Agost, Haberstroh József, Hajdu Lajos, Hajós Elemér, Halász László, Halenkovics Fanni, Imre Sándor, Istók Kálmán, Juba Adolf, Karnay Árpád, Kemény Ferenc, Kenyeres Elemér, özv. Kósa Zsigmondné, Kovács István, Lengyel Gyula, Losonczy Győző, Lurcz Béla, Mandl Kálmán, Maurer Mária, Maurer Mihály, Málnai Mihály, Merszich Géza, Molnár István, Molnár József, Mosdóssy Imre, Nagy J. Béla, Orosz László, Pánczél Imre, Perger Viktor, Quint József, Quint Józsefné, Schreiner Ferenc, Stangl László, Szabó Béla, Szijártó Károly, Szvoboda Kornél, Tillmann László, Ungermann József, Urbán István, Virga Lajos, Zsenaty Dezső és mások.

I. Az *elnök* megnyitja az ülést és felkéri Eltes Mátyás r. tagot előadásának megtartására.

II. *Eltes Mátyás* megtartja bemutatással kísért előadását, melynek címe: *A nehézfejúek olvasástanítása. (Új irányok az olvasás és írás tanításában.)*

A gyenge képességű gyermekek olvasástanítása (de egyéb tanításuk is) azon fordul meg, tudunk-e olyan módszereket, amelyek segítségével a 3, 4, 5 éves normális gyermekeket az olvasásra megtaníthatjuk, mert ezek a módszerek lesznek alkalmasak a gyengék tanítására. Újabban Montessori Mária dr. bebizonyította, hogy ilyen módszer lehetséges; az ő törekvéseit dr. Decroly tökéletesítette. Ez a módszer elűt a hangoztató vagy fonomimikai stb. módszertől. Az eltérés már ott mutatkozik, hogy az olvasás tanítását rendszeresen felépített érzékszervi és figyelem-felkeltő gyakorlatok előzik meg. Az érzékek közül különösen a látást, a hallást, a tapintást és az izomérzést fejlesztik. Magában az olvasás tanításában az eltérés főleg

abban nyilvánul meg, hogy az utóbbi módszerek mind a hallási benyomásokra (hangfelfogás, hangfelismerés, hangkitalálás stb.) építik fel az olvasás tanítását s hanghoz fűzik a betűalakokat. Pedig bebizonyított tény, hogy a kis gyermekben korábban fejlődnek ki és biztosabbak a látási benyomások, képzetek s könnyebben is asszociálhatók és reprodukálhatók. Az újabb pedagógiai irány tehát erre építi fel az olvasás tanítását. Előbb a betűknek, majd később a szóknak látási képeit adják a gyermeknek; lássa, hasonlítsa össze, válogassa ki azokat a gyermek és csak azután tanítják meg a betűk hangjára is, ha ezeket a betűképeket már biztosan felismeri. Az egész módszer így a lottójátékhoz hasonlatos foglalkoztatássá lesz s még a 3, 4, 5 éves gyermek értelmét is leköti. A betűismertetés részletes tárgyalása után az előadó áttér az olvasásra, ami a fentihez hasonló, elmés játéknál nem egyéb. Gyufadobozokba a gyermek előtt is ismert tárgyakat vagy rajzokat helyeznek el s kívül ráírják, mi van benne; például az egyikben ló, a másikban tű, fa, pénz, kő, vas, réz, ág, ablak, ajtó stb. A gyermeknek az a feladata, hogy a felírást elolvassa; ha nem tudja elolvasni, megnézi a doboz tartalmát s már ki is mondta a szót. Erre a másik, majd a harmadik stb. dobozt veszi elő s mindaddig folytatja ezt, míg valamennyi doboz tartalmát kinyitás nélkül el tudja olvasni. Az egytagu szók után áttérünk a két- és többtagú szókra. A gyermek nem betű-, hanem *szóképeket olvas* s így feleslegessé válik az eddigi kínos betűtűzés és szómagyarázat. Az olvasással párhuzamosan halad az írás tanítása, de attól függetlenül, mert az írás izommozgás és más előgyakorlatokat kíván, mint az olvasás.

III. Az *elnök* köszönetet mond az előadónak s a közönség üdvözlésével az ülést berekeszti.

Felolvasó ülés 1924 április 12-én.

Fináczy Ernő elnöklete alatt jelen voltak: Bogsch Aladár, Bogsch Arpádné, Boór Akos, Bozóky Endre, Böngérfi János, Dékány István, Dongó Orbán, Eltes Mátyás jegyző, Farkas József, Fekete József, Frank Antal, Funk Márton, Geöcze Sarolta, özv. lovag Gretmann Lajosné, Grosz Elemér, Gyulai Ágost, Imre Sándor, Jász Dezső, Jász Géza, Kemény Ferenc, Kenyeres Elemér, Klug Lipót, Kovács Ferencné, Lechnitzky Gyula, Loisch János, Manninger Vilmos, Manninger Vilmosné, Molnár Oszkár, Nagy J. Béla, Nagy Zsigmond, b. Prónay Irma, b. Prónay Róza, Quint József, Quint Józsefné, Radák Olga, Répay Dániel, Schneller István, Schneller Károly, Schneller Vilmos, Sebestyén Gyuláné, Súlyom János, Súlyom Jenő, Szelényi Ödön, Tátrai Károly, Tolnai Vilmos, Wilde Margit, Zelenka Frigyes és több vendég.

I. *Fináczy Ernő* a következő szavakkal nyitotta meg az ülést:

Tisztelt Társaság! Ünnepet ülni jöttünk össze a mai napon. Emlékét akarjuk felújítani az emberiség egyik legnagyobb gondolkodójának, aki új medret ásott a megismerésnek, s ezzel

mérhetetlen hatást gyakorolt szellemi életünk egész területére; akinek korszakos eszméi tudatosan és öntudatlanul mindnyájunk lelkében élnek, akik ma itt összejöttünk. Hogy e nagy elme miképen gondolkodott a nevelésről, az lesz annak az előadásnak a tárgya, amelyre Schneller István, társaságunk alelnöke és tiszteleti tagja, az elnökség felkérésének engedve szíves volt lekötelező készséggel vállalkozni. Felkérem, hogy előadását megtartani szíveskedjék.

II. *Schneller István* alelnök és tiszteleti tag felolvasta *Kant mint pedagógus* című, nagy érdeklődéssel hallgatott tanulmányát. (I. részét l. ebben a füzetben, a 7—13. lapon, II. része a Protestáns Szemlében jelent meg.)

III. Az *elnök* az alábbi szavakkal rekesztette be az ülést: A megtartott előadáshoz csak hálás köszönetünk nyilvánítását fűzhetem. Tisztelt tagtársunk, mint mindig, most is lekötelezett bennünket tárgyába elmélyedő fejtegetéseinek közlésével, melyben hogy mennyire otthonos volt, bebizonyította már évekkel ezelőtt az *Athenaeum* hasábjain megjelent s Kant pedagógiájának egész filozófiai rendszerével való összefüggését nyomról-nyomra kimutató tanulmányával. Kívánjuk, hogy tisztelt tagtársunk, aki ma is fiatalos munkakedvvel és energiával műveli a pedagógia elméletét, még igen soká megörvendtessen bennünket elmélkedése gyümölcseivel, melyekért a Magyar Paedagogiai Társaság mindenkor hálás lesz.

HIVATALOS NYUGTÁZÁS.

(A kültagsági díjak és előfizetések nyugtázásának közléséről a helyiell való takarékoskodás miatt le kellett mondanunk.)

Alapító tagok befizetései: Borsos K. Mezőtúr 10.000. Dékány I. 50.000, Geszti L. 10.000, Hegedűs I. 10.000, Horváth I. Győr 10.000, Horváth L. Felsőörs 10.000, Kovách G. 10.000, Kresznerits K. 10.000, Morvay Gy. 10.000, Perhács S. Szeged 10.000, Pogátsa J. Győr 10.000, Stoll E. Nyíregyháza 10.000, Szombathy I. 20.000, Szombathy Lászlóné 20.000, Schmidt M. 10.000, Török J. Csepel 10.000 K.

Adományok: Endrei G. útján egy singaporei gyűjtésből 50 holl. frt., Müller B. Kevevára 100 dinár, Ambrózy P. Bpest 900, Bérés J. Nagykanizsa 1000, Bleyer J. Bpest 1000, Bittenbinder M. Bpest 1000, Balogh P. Bpest 1000, Balázs Piri L. Bpest 950, Bonkáló S. Bpest 4000, Berkes O. Keszthely 4000, Balogh J. Nagylózs 1300, Bruckner J. Bpest 1000, Baltazar G. Kecskemét 500, Binder L. Bpest 420, Bartalus A. Bpest 2000, Barcsai K. Győr 200, Brauner L. Nagykanizsa 300, Brunowszky R. Csurgó 150, Barankay L. Pécs 950, Bizzler J. Mór 2000, Biró I. Bpest 900, Bartos I. Bpest 1000, Barcza S. Pápa 450, Balogh L. Kiskúnhalas 2000, Baros Gy. Bpest 1000, Bauer N. Sopron 950, Bartha B. Erzsébetfalva 2000, Balassagyarmati áll. főgimn. 350, Budapesti II. ker. Toldy-főreálisk. 500, Csetri K. Bpest 150, Csáthy F. Debrecen 350, Császár A. Nagybozsza 200, Csősz L. Debrecen